

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

כל העולם סדרים

חסידי חב"ד ברחבי העולם כולו השלימו את המבצע הענק של עריכת מאות סדרים, שבהם ישתתפו רבבות יהודים. הסדרים הגדולים ביותר יהיו בריכוזי המטיילים במזרח ובדרום-אמריקה, ועוד סדרים רבים מתקיימים בקהילות היהודיות ברחבי מדינות חבר-העמים, במדינות אפריקה, אוסטרליה וברחבי אירופה. בתי-חב"ד בארץ ארגנו כמאתיים סדרים ציבוריים, שבהם ישתתפו כל שכבות העם בישראל.

סידור לפסח

הוצאת קה"ת הוציאה לאור לקראת חג-הפסח מהדורה מתוקנת של הסידור המיוחד לפסח, שבו מסודרות התפילות של החג כסדרן, בלי צורך לדפדף ולחפש. ובכלל, טוב שיהיה סידור לפסח, שאין משתמשים בו כל השנה. טל' 03-9606018.

מסע בגליל

הופיע **מסע בגליל** - משחק שיקנה לילדים ידע מקיף על שישים תנאים, אמוראים וגדולי הדורות, הטמונים ברחבי הגליל. המשחק מיועד ל-6-2 משתתפים, מגיל שש ומעלה. טל' 02-5829560.

הפקות חדשות

יוסי גרין הפיק את **התו השמיני**, ובו שלושה-עשר משיריו. הפצה: גרינטק, טל' 01-700-700015.
נועם הפקות הפיקו את **חבורת מצוות 21**, **במרתפי רומא**, טל' 02-5374144. **הינדיק הפקות** מגישים את **איילת השחר**, מארז שני תקליטים ובהם מחרוזות מוזיקליות. טל' 052-5206868.

הבהרה: במדור 'חיים יהודיים' הופיעה לפני שבועיים פסקה שממנה השתמע כאילו חז"ל לא דייקו בחישובי המולדות. זו לא הייתה כוונתנו של המראייין, ואנו מתנצלים על הניסוח המטעה.

זמני השבוע

נייר יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
7:21	7:59	7:28	7:09
8:24	9:05	8:22	8:08

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לפעמים צריך לקפוץ

בדרך-כלל טוב שדברים מתפתחים בהדרגה, צעד אחר צעד. ועם זה, לפעמים הדרך לחולל שינוי היא דווקא על-ידי קפיצה ודילוג על שלבים

לעלות למעלה. זה בדיוק המקום שבו צריכה לבוא הקפיצה, שמעבירה אותנו בבת-אחת לעולם עליון יותר.

בקפיצות יש גם סיכון. אפשר ליפול ולמעוד, ואפילו לשבור יד או רגל. לכן צריך לוודא היטב שיש לנו היכולת לקפוץ ושנדע לנחות ביציבות בנקודה הבאה. אבל זה סיכון מחושב שבמצבים מסוימים ראוי ליטול אותו.

חג-הפסח נותן לנו כוח לעשות את הקפיצה הזאת בהצלחה. כשם שהקב"ה שלף את בני-ישראל בבת-אחת מטומאת מצרים, כך הוא מסייע לכל אחד ואחת מאיתנו לדלג קדימה ולקפוץ למדרגה עליונה יותר, שעד כה לא חשבנו שיש לנו היכולת להגיע אליה.

לצאת לחירות

גם בחיי האומה הננו נדרשים לחולל את המפנה הדרמטי הזה. כבר שנים אנחנו מדשדשים בבוע, ובינתיים שוקעים בו יותר ויותר. רוח ההתרפסות לפני אומות-העולם חדרה עמוק כל-כך ללבבות, שרבים כבר אינם יכולים להעלות על הדעת התנהגות נורמלית של עם, שיודע לעמוד על שלו, להיאחז בנחלתו ולהדוף לחצים המאיימים על שלומו ועל ביטחונו.

חג-הפסח הוא הזמן לצאת לחירות גם במובן הזה. לזכור שאמנם "בכל דור ודור עומדים עלינו לבלותנו", אבל יש לנו רועה נאמן - "הקב"ה מצילנו מידם". להפנים שארץ-ישראל היא "נחלת עולם לעם עולם" ולא נועדה לשמש קלף במשא-ומתן, כדי למוסרה חליה לאויבינו. לקלוט שחירות פירושה דחייה מוחלטת של לחצי האומות וניסיונות להכתוב לנו את המדיניות בנושאים החיוניים לגורלנו.

המפנה הזה יבוא כאשר יבוא 'דילוג' גם בהיבט הרוחני-ערכי. כאשר נקלוט מה המשמעות של היותנו יהודים, "ממלכת כוהנים וגוי קדוש". אור-אז נגיע ל'יצאה ממצרים', שהיא תהיה ההכנה לחירות האמיתית, שאליה נגיע בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלמה.

חג כשר ושמח!

ינויים בחיים מתחוללים בדרך-כלל בהדרגה, בתהליך איטי, נדבך אחר נדבך. בני-אדם אינם משתנים בבת-אחת, במהפכים קיצוניים. לוקח זמן לדברים להבשיל, לחדור לתודעה, עד שנוצר שינוי ומפנה. תהליך כזה גם יציב יותר ועמיד לאורך ימים.

ועם זה, לפעמים מתחוללים מהפכים דרמטיים, חדים ומהירים. בן-אדם מחליט פתאום לחולל שינוי בחייו, ובתוך זמן קצר אנחנו רואים לפנינו אדם חדש. לא היה כאן תהליך מדורג, אלא קפיצה בבת-אחת לנקודה גבוהה יותר. האיש הזה דילג על שורה של שלבים מייגעים והגיע בזינוק אחד למקום החדש. גם זו דרך התקדמות שיש לה מקום בנסיבות המתאימות.

סיכון מחושב

חג-הפסח מסמל את הכוח הזה - לדלג על שלבים. הדבר רמוז גם בשמו של החג - פסח מלשון פסיחה ודילוג. הקב"ה נמשל בחג-הפסח לצבי ה"מדלג על ההרים, מקפץ על הגבעות", וכך באה גם הגאולה ממצרים - רגע קודם לכן היו בני-ישראל עבדים במצרים, וברגע שאחריו יצאו לחירות ונעשו בני-חורין; רגע לפני-כן היו שקועים במ"ט שערי טומאה, וברגע הבא כבר היו שרויים במסע לעבר הר-סיני.

גם בחיים הרוחניים אנו נדרשים לעיתים לחולל קפיצות. אמנם אין זה סדר-הדברים הרגיל וההגרתי. בדרך-כלל טוב שדברים מתפתחים בהדרגה, צעד אחר צעד. ועם זה, לפעמים הדרך לחולל שינוי היא דווקא על-ידי קפיצה ודילוג על שלבים. יש מצבים זמנים שיהודי נדרש לקפוץ בבת-אחת למים ולא לחכות לתהליכי הבשלה איטיים.

היתרון בתהליך ההדרגתי, שהוא מבוסס ומעמיק יותר. האדם אינו עולה למדרגה אחת, קודם שהוא עומד איתן על המדרגה הקודמת. רק אחרי שייצב על עצמו במדרגה התחתונה יותר, הוא מעז להניח רגל על המדרגה הבאה. כך הוא עולה שלב אחר שלב. ומצד שני, התהליך האיטי הזה כובל אותו למדרגה התחתונה, ולא תמיד הוא מוצא את הכוחות

אפשר לצרף גם את הגוף

יצר הרע" – ניתן ליהודי הכוח לעבוד את ה' בלי להתחשב כלל וכלל במצבו של הגוף הגשמי.

מעין הגאולה

אולם התכלית איננה אי-התחשבות במצבו של הגוף, אלא להפך, שהעבודה תהיה עם הגוף, על-ידי בירור וזיכוכו. יהודי נדרש לסחוף גם את הגוף הגשמי לתוך עבודת ה'. השלמות בזה תהיה לעתיד לבוא, כשיעביר ה' את רוח הטומאה מן הארץ. לכן הגאולה העתידית לא תהיה ב'חיפזון', כמו שהייתה הגאולה ממצרים, שבה היו צריכים לברוח מהרע, אלא "לא בחיפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו".

מעין זה אנו רואים בפסח שחל במוצאי שבת. אכילת השבת היא אכילה נעלית, שאינה לשם הנאת הגוף סתם, אלא היא עניין של מצווה, עונג שבת. כאשר הפסח מגיע אחרי השבת, יכולה אכילת הפסח להיות לחיוב, ולא-דווקא על השובע, מכיוון שאז יכולים לשתף גם את הגוף, בדוגמת השלמות של בירור וזיכוכ הגוף לעתיד לבוא.

(תורת מנחם כרך ג, עמ' 9)

שבת ניתן לאכול גם כשעדיין רעבים?

אחד הטעמים לצורך לאכול את הפסח על השובע הוא כדי לבטא שאנו אוכלים את הפסח אך ורק לשם המצווה ולא לשם הנאת הגוף. ועד כדי כך, שאין מתחשבים כלל בגוף, שאף שהגוף שבע ואינו חפץ כלל לאכול עוד, בכל-זאת אנו אוכלים את הפסח בחיות ובשמחה גדולה ביותר.

בלי להתחשב בגוף

יש כאן הוראה מיוחדת בעבודת ה'. יהודי נדרש לזכך את גופו ואת נפשו הבהמית. ייתכן שמצד הגוף האדם שרוי במצב שפל ונחות ביותר, עד ששום התבוננות בגדולת ה' אינה מניעה אותו להיחלץ מתאוות הגוף. מלמדנו קרבן הפסח שאין להתחשב במצבו של הגוף, אלא לעבוד את ה' מתוך חיות ושמחה, גם כשהגוף מצד עצמו אינו מזוכך כלל.

בזה ייחודו של חג-הפסח, שבו אין כל מקום לחשבונות בדבר מצבו של הגוף. חשבון כזה יש לערוך כל ימות השנה, אך בפסח, זמן חרותנו – וכמאמר חז"ל: "חירות ממלאך המוות, הוא

הלכה קובעת שקרבן הפסח "נאכל על השובע", כלומר, יש לאכול כאשר כבר שבעים. לכן תחילה היו אוכלים מבשר קרבן החגיגה, ורק לאחר ששבעו, אכלו את קרבן הפסח. אולם כאשר ערב פסח חל בשבת, אי-אפשר לאכול את קרבן החגיגה במוצאי שבת, כי הקרבנות אינה דוחה שבת. בקביעות זאת היו אוכלים את הפסח לבילי הפסח, ואילו את קרבן החגיגה הקריבו ואכלו רק למחרת, ביום ראשון.

הדבר בא לידי ביטוי בנוסח ברכת "אשר גאלנו" שבהגדה. בשנה רגילה אנו אומרים: "ונאכל שם מן הזבחים (קרבן חגיגה) ומן הפסחים (=קרבן פסח)", כי תחילה אוכלים מקרבן החגיגה ולאחר מכן מקרבן הפסח. אך כאשר ליל הסדר חל במוצאי שבת, אנו מקדימים את אמירת "מן הפסחים", ואומרים: "ונאכל שם מן הפסחים ומן הזבחים", כי תחילה אכלו מקרבן פסח, ורק למחרת מקרבן חגיגה.

לשם המצווה

נשאלת השאלה, מדוע כל השנים חובה לאכול את הפסח דווקא על השובע, ואילו במוצאי

מן המעיין חג-הפסח | מאת הרב אליעזר ברוד

מתפללים "השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישראל", ועל היהודים שבארץ-ישראל אנו מתפללים "השתא עבדין, לשנה הבאה בני-חורין". כי אפשר לגור בארץ-ישראל ולא להיות בן-חורין.

(בית דוד)

דישראל", כי הדרך לגאולה היא הצדקה, העזרה, והערבות ההדדית, כאשר השבע מרגיש את הרעב.

(שמחת הרגל)

לקטו הניצוצות

"וינצלו את מצרים" (שמות יב, לו). בני-ישראל ליקטו את כל ניצוצות הקדושה שהיו במצרים, ולא השאירו שם אפילו ניצוץ אחד.

(תורה אור)

יציאת בחזק

היציאה ממצרים בחזק יד הייתה מכוונת לא רק נגד פרעה, אלא גם כלפי ישראל, כי היו בישראל מי שהיו מעדיפים להישאר במצרים, והקב"ה הוציאם ממצרים על כורחם. גם בימינו הקב"ה יוציא את עם-ישראל מהגלות גם נגד רצונם של מי שרוצים להישאר שם.

(שיחות קודש)

בקשה כפולה

בליל הסדר אנו מבקשים בקשה כפולה, כנגד היהודים היושבים בחוף-לארץ, וכנגד אלה החיים בארץ-ישראל. על היהודים שבחוף-לארץ אנו

רמז לחגים

"והוצאתי... והצלתי... וגאלתי... ולקחתי" (שמות ו, ז). בארבעת הלשונות האלה רמזים ארבעת החגים: ראש-השנה, סוכות, פסח, שבועות. "והוצאתי" רומז לראש-השנה, כי אז בטל סבל השעבוד. "והצלתי" רומז לחג-הסוכות, כי "והצלתי" הוא מלשון צל סוכה. "וגאלתי" רומז לחג-הפסח, שבו נגאלו ישראל ממצרים. "ולקחתי אתכם לי לעם", רומז לחג-השבועות, שאז נעשו ישראל עם ה'.

(אור התורה)

נוסעים לגאולה

"והוצאתי אתכם" (שמות ו, ח). ארבעת לשונות הגאולה שנזכרו קודם רמזים לגאולת מצרים, ואילו הלשון "והבאתי" רומז לגאולה העתידה. גאולה זו מוזכרת בעת גאולת מצרים, ללמדנו שמשעת יציאת מצרים אנו הולכים ונוסעים לקראת הגאולה העתידה.

(הרבי מליובאוויטש)

הערבות ההדדית

"כל דכפין ייתי ויכול" (מן ההגדה). רק אחר-כך אומרים "השתא הכא לשנה הבאה בארעא

אמרת השבוע

שכנות מסוכנת

הרבי הרש"ב (רבי שלום-דובער) מליובאוויטש ניהל מאבקים נגד מזימות ה'משכילים' לפגוע בחינוך היהודי הטהור. הוא הזהיר מפני השפעתם השלילית ומניסיונותיהם לשבות את ליבם של הצעירים. שנה אחת אמר לבילי הסדר, ברומזו ל'משכילים': "החכם עומד בשכנות לרשע. אוי לרשע ואוי לשכנו".

שאל אחד המסובים: "הלוא גם התם הוא שכן לרשע?"

השיב הרבי: "אכן, על התם להיזהר מלהתווכח עם הרשע".

אורחים ל'סדר'

"הוד מלכותך!", פתח הוויזר את דבריו באוזני הסולטן הטורקי, כשהוא מעווה את פניו בארשת צדקנית. "באתי לדבר עמך בעניין היהודים. הכול יודעים כי הם תאבי-בצע, אינם סרים למשמעתך ועושים ככל העולה על רוחם. עוד מעט יחגגו את חגי-הפסח, יעלו על שולחנם כלי כסף וכלי זהב וישמחו לחורבנם של המצרים. כפויי טובה הם. המצרים אירחו אותם ברוחב לב והעניקו להם כל טוב, ויום אחד קמו ועזבו ובידיהם כסף וזהב שגנבו מהמצרים. יום אחד הם עלולים למרוד גם בך, אדוני הסולטן..."

ידידו הקרוב ביותר של הסולטן היה דווקא רבה של הקהילה היהודית. הסולטן נהנה לשוחח עם הרב בדברי חכמה, ואף נעזר בעצתו במקרים מורכבים. איש-סוד וישר כמוהו לא מצא בממלכה.

הבין הסולטן כי קנאתו של הוויזר מדברת מגרוננו. הלה לא היה יכול לשאת את האמון שהסולטן רוחש לרב, ולכן הוא מנסה להעליל על הרב והיהודים. בכל-זאת השיב לוויזר: "אם תוכל להוכיח לי כי היהודים אינם מציינים לי, אדע כיצד להענישם, ואת הרב בראשם; אך אם יתברר כי נאמנים הם, מרה תהיה אחריתך..."

הוויזר שפשף את ידיו בהנאה. לרגע זה ציפה. מיד אמר לסולטן: "את ליל החג הראשון של פסח חוגגים היהודים בארבע כוסות יין. צווה עליהם לבל ישתו יין בליל החג, ונראה אם יישמעו לצו המלכותי..."

"כיצד נוכל לדעת אם קיימו את מצוותי אם לאו?", שאל הסולטן.

השיב הוויזר: "אין פשוט מזה. בחג הזה היהודים מצווים לפתוח את ביתם לנוקקים שאין להם היכן לסעוד. אנו נתחפש לעניים עוברי-דרך, וכך נוכל להתארך על שולחנו של הרב ונראה כיצד הוא נוהג..."

הצעתו של הוויזר מצאה חן בעיני הסולטן. הוא מיהר להוציא כרוז האוסר בצו מלכותי את שתיית היין. כל מי שיפר צו זה אחת דינו, נכתב. בערב החג התחפשו השניים לעוברי אורח ובאו לבית-הכנסת. בקרב היהודים מבוכה רבה. הכול נשאו את עיניהם אל הרב הנערץ. לפני התפילה נשא הרב דברים באוזני עדתו: "בכל

דור ודור עומדים עלינו, והקב"ה מצילנו מידם. לכו חגגו את החג בשמחה, וחוחו משתיית יין, שנאסר עלינו, קיימו את הסדר כהלכתו, לכל פרטיו..."

הרב הפסיק לרגע והמשיך:

"כאשר תגיעו לשתיית הכוס, הרימו כוס ריקה ואמרו: 'ריבוננו של עולם, גלוי לפניך שאנו רוצים לקיים את מצוותך, אך הוד מעלת הסולטן גזר עונש מוות על כל מי שישתה יין, ופיקוח-נפש דוחה את כל התורה כולה. מתפללים אנו שייחשב לנו כאילו קיימנו את

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

פסח לעתיד

חז"ל נחלקו (ברכות יב,ב) בשאלה אם יזכירו את יציאת מצרים בימות המשיח. לפי דעה אחת אין מזכירים את יציאת מצרים בימות המשיח, ואולם חכמים דורשים את הפסוק "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" כד: "ימי חייך" - העולם הזה; "כל" - להביא לימות המשיח". כלומר, לדבריהם נספר בנפלאות יציאת מצרים גם לאחר ביאת המשיח.

ידוע שגאולת מצרים נמשלה לאור הנר והגאולה העתידה לאור השמש. אור הנר מוגבל וגם ברי-כיבוי. לכן אחרי גאולת מצרים היו יכולות להיות עוד גלויות. ואולם אור השמש בלתי-מוגבל וגם איננו ברי-כיבוי. לכן הגאולה העתידה תהיה שלמה ומקפת וגם נצחית. מה אפוא הטעם להזכיר את יציאת מצרים בתקופת הגאולה העתידה? איזו משמעות יש לאור הנר כאשר השמש מאירה במלוא זוהרה?

תחילת הדרך

מוסבר בתורת החסידות (ספר המאמרים תש"ח, עמ' 164) שאף שהגאולה העתידה נעלית לאין-ערוך מגאולת מצרים, בכל-זאת יש יתרון לגאולת מצרים, שכן היא פתחה את צינור הגאולה, ומבחינה מסוימת היא הראשית וההתחלה של כל הגאולות, גם של הגאולה העתידה. בגאולת מצרים ניתן הכוח להתחרר ממגבלות העולם הגשמי ולהתקדם לעבר חירות אמיתית, שתגיע לשלמותה בגאולה העתידה. לכן יזכירו את גאולת מצרים גם בימות המשיח, מכיוון שגאולה זו היא ראשית התהליך הגאולה.

אולם בפועל הגאולה העתידה היא עליונה לאין-ערוך מגאולת מצרים. ועל כך נאמר (מיכה ז,טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שנפלאות הגאולה העתידה יהיו בבחינת נפלאות אפילו לעומת ניסי יציאת מצרים.

ההבדל המהותי בין השתיים טמון גם בדרך שבה באות שתי הגאולות. גאולת מצרים באה בחיפזון - "כי ברח העם" (שמות יד,ה), ואילו הגאולה העתידה תבוא בשובה נחת - "לא בחיפזון תצאו" (ישעיה נב,יב).

רבנו הזקן מסביר בספר התניא (פרק לה), שהבריחה ממצרים מציינת, בעצם, בריחה מהרע. הם היו חייבים 'לברוח' משום שעדיין היה להם קשר אל הרע - "הרע שבנפשות ישראל עדיין היה בתוקפו". אך בגאולה העתידה לא יהיה עוד רע, משום שיתקיים "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ" (זכריה יג,ב), וממילא לא תהיה שום סיבה לברוח ממשנה.

הפיכת הרע לטוב

בשפת החסידות, מדובר בשתי דרכי התמודדות עם הרע - 'אתכפיא' ו'אתהפכא'. הדרך הראשונה ('אתכפיא') היא כפיית הרע, מלחמה מתמדת בו. הרע קיים במלוא תוקפו, מנסה להפריע ולמשוך את האדם לכיוון שלו, ואילו האדם מתגבר על הרע, מתמודד עמו וכופה את הטוב על הרע. הדרך השנייה ('אתהפכא') היא הפיכת הרע לטוב. האדם מתגבר כל-כך על הרע, עד שהוא משנה את מהותו לטוב. כבר אין מלחמה ואין התמודדות, שכן אין עוד שום משיכה לכיוון השלילי.

יציאת מצרים הייתה ניצחון של הדרך הראשונה - הטוב גבר על הרע, ניצח אותו, עד שהרע נאלץ להיכנע ולוותר. הרע נשאר רע, אלא שנוצח. לכן נאלצו בני ישראל לברוח ממצרים, כדי שלא ליפול שוב לזרועות הרע. אבל הגאולה העתידה מבטאת ניצחון בדרך השנייה - הפיכת הרע לטוב. אז יתוקן העולם, כל הרע שבו ייעלם, וישאר רק טוב צרוף. ממילא ייעלם כל הצורך להילחם ברע ולהתמודד עמו, ולכן לא יהיה עוד צורך בבריחה וב'חיפזון'.

בגאולה העתידה יתהפך הרע לטוב, ואפילו החיות הרעות יחדלו מלהשחית ויביאו תועלת (ישעיה יא,רז), כי אז יגיע העולם לברור אמיתי ושלם.

מצוות ארבע כוסות כהלכתה". ליל הסדר. בתי היהודים מאירים באורות נוצצים, ועל פני כול ניכרת שמחת החג. בבית הרב המולה רבה. אורחים מסיבים לצד הילדים, והכול קוראים את ההגדה בנעימה ובשמחה. בין האורחים יושבים שני עניים. בני-הבית קיבלו את פניהם בסבר פנים יפות, ודאגו להם למקום ישיבה ולכל צורכי הסדר. לרגע נדמה היה לרב כי עיניו של אחד מהם מוכרות לו, אך הוא התרכז באמירת ההגדה ולא נתן דעתו להיזכר מהיכן מוכרות לו עיניו של האורח.

שני האורחים עקבו אחר כל מהלך הסדר. הם ראו כי בכל פעם שמגיעים לשתיית הכוס, הכול מרימים את כוסם ואומרים את התפילה המיוחדת.

היה ברור לכול כי היהודים מקיימים את מצוות המלך, ואכן לא שתו יין בלילה הזה. לפתע החלו פניו של אחד האורחים להשתנות, והנוכחים חשו לעזרתו. זה היה הוויזר, שהבין כי מזימתו סוכלה, ועתה המלך לא יסלח לו ומרה תהיה אחריתו. באין אומר ודברים קם ויצא מן הבית, עוזב את השולחן בעיצומו של הסדר.

הנוכחים הביטו זה בזה בתימהון. חברו של האורח הרגיעם ואמר, כי כנראה עיניו הוא מעמל הדרך. בסיום הערב נפרדו האורחים ופנו לאכסנייתם. גם הסולטן המחופש הודה בחוסם למארחו ויצא מן הבית.

למחרת הורה הסולטן לרב ולוויזר להתייצב בארמונו. בשעה היעודה עמדו שניהם לפני הסולטן, והוא פנה אל הרב ואמר:

"דע, כי אני והוויזר היינו אתמול אורחין לביל חכם, בבואנו מחופשים לבלי-הכר. שמחתך לראות כי קיימתם את גזרתי ולא שתיתם יין, ובוזה הרווחת את ראשך ואת ראשם של כל היהודים. מבקש אני להתנצל על שגרמתי לכם סבל גדול ומנעתי מכם לקיים את מצוות דתכם".

כעת הפנה הסולטן את ראשו בכעס לעבר הוויזר. במבט מאיים הרעים עליו: "אתה הוויזר, בוש והיכלם על מזימתך השפלה להעליל על היהודים כי אינם נשמעים למצוותי. בהתערבות זו חרצת את דינך למוות!".

שוב פנה הסולטן אל הרב ואמר לו, כי האיסור בטל לגמרי, ובליל הסדר השני היהודים רשאים לשתות את ארבע כוסות היין כהלכתם.

שמחת היהודים באותו פסח על מפלת הוויזר נחוגה בטורקיה עוד שנים רבות לאחר מכן.

פעם אחת, לאחר עריכת הסדר, אמר כ"ק אדמו"ר הזקן: "ריבוננו-של-עולם, אני עשיתי את רצונך, עשה-נא אתה בקשתי ואת רצוני - 'לשנה הבאה בירושלים!'"

פתגם חסידי

יציאת מצרים של אנוסים

הרב גינרמן. להחזיר נשמות לחיק היהדות

רבנים, את יהדותם של מי שהגדירו עצמם אנוסים. "גיליתי קבוצות של בני אנוסים מלוסי-אנג'לס ועד הקצה הדרומי של דרום-אמריקה. פגשתי בני אדם שמלו את עצמם בגיל שלוש או ארבעים, כדי לחתום בבשרם את הקשר לעם היהודי. הם מבקשים לחזור לחיק היהדות, כי הם מנודים הן מהגויים הן מהיהודים", הוא אומר.

גיור כהלכה

סיפורים על מנהגים יהודיים ששמרה הסבתא אינם ערובה שלאורך חמש מאות שנה המשפחה לא התבוללה. לדבריו, צאצאי האנוסים במיורקה, בבלמונטה ובמקומות נוספים, מוחזקים יותר צאצאי יהודים, שכן הם הקפידו מאוד להינשא אך רק בתוך המשפחה. הם גם נדחו כל השנים על-ידי הנוצרים הקתולים, שקראו להם בשמות גנאי כמו 'צ'ואטוס', שהבדילו אותם מהאחרים.

"כל מי שמבקש לחזור ליהדות צריך להתגייר כדת וכדין", הוא אומר. "יש מצאצאי אנוסים שהתגיירו ונהפכו ליהודים שומרי תורה ומצוות ויראי-שמים, שהקימו בית נאמן בישראל או בברזיל ובארגנטינה. יש מהם שאף משמשים רבנים".

בזכות הנשים

במשפחות האנוסים נשמרה מורשת שמירת המצוות בסתר, מתוך פחד. צאצאי האנוסים בבלמונטה, פורטוגל, אופים עד היום הזה מצות

משפחתו של פרננדו נוהגים להרים את עלי החסה, עלה אחר עלה, מול השמש ולבדוק שאין עליהם חרקים. סבתא של אלפונסו מדליקה נרות בכל יום שישי בצהריים בארון גדול וסגור. סילביה מספרת שבסעודות משפחתיות נהג סבה לפרוס את הלחם, לטבול כל פרוסה במלח, ולחלק את הפרוסות אחת-אחת. אלה שרידים של מנהגים יהודיים שנותרו במשפחות של צאצאי האנוסים מספרד.

הרב **דניאל גינרמן**, תושב כרמיאל, מציג את סיפורם של השלושה, ואומר כי אלה מדגם זעיר מאלפי סיפורים שהוא מכיר. כבר שנים הוא עוסק בפניות של בני-אדם הטוענים כי הם צאצאי האנוסים בספרד, והם מבקשים לחזור אל חיק היהדות.

קבוצות של בני אנוסים

הרב גינרמן נולד באורוגוואי לפני ארבעים שנה. למד בבית ספר יהודי קהילתי ובכולל של חסידי סטמר. כשבגר הגיע לארץ ולמד ביישיבת מרכז הרב. חזר לאורוגוואי, התחתן ופתח חברת אינטרנט גדולה. לפני כחמש שנים חזר לארץ. "הקב"ה נתן לי להבין שעלי לצלל את היכולת שנתן לי למען היהדות", הוא אומר.

את סיפורם של צאצאי האנוסים גילה כאשר הקים אתר אינטרנט ובו שיעורי תורה לאוכלוסייה הדוברת ספרדית. הוא הוצף שאלות מכל מדינות דרום-אמריקה, ובהן פניות של צאצאי האנוסים. הוא החל לנסוע ברחבי ספרד ולבדוק, בהדרכת

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

ערב פסח שחל בשבת

שאלה: כיצד מתנהגים בשבת ערב פסח?

תשובה: משכימים להתפלל שחרית ואין מאריכים בתפילה. מסיימים את סעודת השבת לפני 10:30, שאז מתחיל איסור אכילת חמץ. שוטפים את הפה ואת הידיים משרידי החמץ, ומנקים את השיניים בקיסמים. מנערים את הבגדים והכיסים ומטאטאים את מקום אכילת החמץ. מומלץ לאכול בכלים חד-פעמיים ועל מפה חד-פעמית, שאותם אפשר להשליך לאשפה שברחוב. את הברכונים הרגילים יש להכניס עוד לפני שבת בין הדברים הנמכרים בחמץ. את פיזורי החמץ שנותרו על השולחן או על הארץ יש להשליך לאסלה, לפני השעה 11:35. חתיכות גדולות של חמץ יש להשחית, על-ידי שפיכת חומר ניקוי עליהן. לאחר מכן מבטלים שוב את החמץ באמירת 'כל חמירא' השני. משעה זו החמץ הוא 'מוקצה'.

יש המתפללים היום 'מנחה גדולה', החל מהשעה 1:12 אחה"צ. אחרי מנחה אומרים את 'סדר קרבן פסח'. נוהגים לקרוא אז את ההגדה, מ"עבדים היינו" עד "לכפר על כל עוונותינו".

בסעודה שלישית אוכלים בשר ודגים, פירות או ירקות, אך אין מרבים בהם. יש שכתבו על-פי הזהרה, שבשבת זו אין כלל עניין לסעודה שלישית.

אסור להכין את שולחן הסדר בשבת אלא לאחר צאת השבת (7:52) ואמירת 'ברוך המבדיל בין קודש לקודש'. אך מותר לסדר את הבית לנוי, לצורך היום. בתפילת ערבית מוסיפים 'ותודיענו'. סדר הקידוש הוא 'יקנה'ז': יין (הגפן), (ברכת) קידוש, נר (מאורי האש), הבדלה, זמן (שהחיינו). אין מברכים על הבשמים. בברכת 'בורא מאורי האש' אין מקרבים את הנרות זה לזה, וגם אין מביטים בציפורניים. בהגדה, בברכת 'אשר גאלנו', אומרים השנה 'מן הפסחים ומן הזבחים'. כל הזמנים הם על-פי הארץ. בחו"ל יש לברר את הזמן.

רק בט"ז או ב"י ניסן, מסורת שנועדה להטעות את האינקוויזיציה. הנשים יוצאות עם בנותיהן למקורות מים, ושם מלמדות אותן את שירי יציאת מצרים וקריעת ים-סוף.

גינרמן מסכם: "אם בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים, בזכות נשים צדקניות שרדו גם צאצאי האנוסים. בכל המחקרים והסיפורים, נשות האנוסים הן הדמויות הדומיננטיות, שעסקו בטהרת המת ובמצוות הבית במסירות-נפש. הן דאגו שימולו את התינוקות, ובכל יום שישי הדליקו נרות שבת. הן שטרוחו להזכיר לדורות הבאים, שמוצאם מהעם היהודי ושהדת הנוצרית נכפתה עליהם בכוח".

גיליונות
שיחת השבוע
 בעברית וברוסית
 מופצים בכל רחבי ארה"ב
 להזמנות ולפרסום אנא פנו:
1-646-387-0816
sh-usa@chabad.org.il

ברכות וישועות
 רבים נושעו מברכותיו הקדושות
 של הרבי מליובאוויטש.
 גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח
 על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח
 מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis
 Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
 Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

שולחן שבת
 לכל התורה בכרך אחד
 שלוש שיחות לכל פרשה,
 מאוצר שיחותיו של
 הרבי מליובאוויטש
1-718-6041020

סופר סת"ם • HaSofer
 RABBI MOSHE KLEIN
משה הלוי קליין
 321 Kingston Avenue
 718-221-2222

www.esofer.com
 A HaSofer Company